

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO.

Telefon interurban št. 113.

23. 5toW.

Maribor, dne 8. junija 1922.

56. letnik.

Naš kralj se je poročil.

Naš kralj Aleksander I. je bil danes dne 8. t. m. na najslavesnejši način v Beogradu poročen z rumunsko princezino Marijo. Kraljevo svečano svatbo so posetili najodličnejši gostje iz drugih držav in zastopniki raznih stanov iz naše kraljevine. Ob priliki kraljeve poroke so se vršile po naših mestih, trgih in vaseh razne slovesnosti z obširnimi programi. Na svečanostih v proslavo kraljeve poroke se je nazdravljalo naši mladi kraljevi dvojici, katero naj spremljata na njunem sedaj skupnem vladarskem potu zakonska sreča in božji blagoslov, vsem državljanom SHS kraljevine pa naj prinese zakon našega kralja mir in zadovoljnost. Na zakonsko srečo in blagoslov, na mir in zadovoljnost nas vseh SHS Jugoslovanov nazdravljamo tudi mi Slov. Stajerci našemu mlademu kraljevemu zakonskemu paru!

Volitve se bližajo.

Naše ljudstvo si želi volitev, da pošlje v penzijo tiste, ki so ga okovali v srbijanski centralizem in mu preskrbeli ogromnih davkov. Narod hoče sam izreči obsodbo nad liberalci, samostojneži in rdečkarji, ki so za krivili, da Slovenci nismo dobili samouprave, ampak, da nad nami vihti neusmiljeni korobač beograjski centralizem. Od 28. novembra 1920 naprej imamo v Beogradu vlado, katera meče milijone davčnega denarja in narodnega premoženja za nepotrebne stvari, dela vedno nove dolgove, je kriva padca naše valute, in porastka draginje. Ta vlada, v kateri so sedeli, oziroma še sedijo Pucelj, dr. Kukovec, dr. Žerjav in enaki tiči, nima denarja za ubode ljudi, ne za cestarje, ne za železničarje, ne za slugе, poduradnike in njih družine, pač pa za Wranglovce, za kanone, za nebroidne generalov, za prešerne avtomobile. Kmet in obrtnik še nista nikdar trpela toliko glede davkov, kakor trpita danes.

In koliko trpijo pod sedanjo vlado naši sinovi-vojniki v južnih krajih! Edini poslanci Slovenske ljudske stranke se imajo sram. Trnečel! Saj nam je še znano, kako so naši poslanci celo v parlamentu zaropotali, ker se našim sinovom res godijo gorostasne krivice. A Pucelj, Mermolja, dr. Kukovec, Urek, Drofenik in Dobnik so ob tej priliki celo vpili nad našimi, češ, da se vašim fantom še predboro godi! In celo tako drzni so bili poslanci Samostojne, da so se dali najeti od vojnega ministra in so se nobel peljali v Kragujevac in od tam poročali: »Vojakom se dobro godi! Ni res, da bi se jih pretepalo. Hrano imajo izvrstno!« Take laži poročajo najeti in plačani samostojni agenti!

In sedaj, ko se bližajo volitve, bi samostojni, liberalci, socialdemokrati radi vlovili z lažmi in praznimi obljubami naše ljudstvo na svojo stran.

Spametuj se narod naš! Pomni, da je po smrti kes prepozen! Volitve v pokrajinske oblasne skupščine ali deželne zbornice bodo zelo važne. Vršile se bodo, kakor smo že zadnjič poročali, koncem meseca julija ali začetkom meseca avgusta. Te volitve bodo merilo, na kateri strani je večina našega ljudstva. Slovenska ljudska stranka mora zmagati, mora dobiti večino! To je glas, ki naj pred temi volitvami doni od sela do sela.

Po vseh drugih pokrajinah bodo tepene stranke, ki so sedaj na vladi.

Na Hrvatskem ne bodo vladne stranke dobile niti ene šestine poslancev.

V Bosni in Hercegovini se pridružujejo katoliki in muslimani in celo pravoslavni avtonomistični stranki. Dalmacija stoji itak po ogromni večini v našem taboru.

V Vojvodini, posebno med brati Bunjevci v rodovitni Bački in Banatu, narod prisega na naš program. Celo katoliški Madžari, ki bivajo v naši državi, bodo nastopili proti sedanjim vladnim strankam.

In v Srbiji? Kmetška stranka zadržugarja Avramoviča pridobiva tal. Ravno tako je zelo ojačen tudi voditelj poštenih, nam prijaznih Srbov Stojan Protič.

Cela država, vsa plemena, vse poštene stranke, se pripravljajo, da ob volitvah v oblastne skupščine (deželne zbornice) strmolglavijo vladajoče stranke. In pri nas v Sloveniji so te stranke: Samostojna kmetijska in demokratska ali liberalna stranka.

A nekaj nam je treba: Sloge, edinost! Složni bodimo v naši edini pravi stranki: Slovenski ljudski stranki Republikanstvo, ki ga vsiljuje neki dr. Novačan, je slaba in gnila roba. Pisatelj in pesnik dr. Novačan je bil že pri vseh strankah: Bil je demokrat, Pučljev samostojnež, menda celo radikalec, nato nekaj mesecev srbski zemljoradnik in sedaj bo za pol leta republikanec, potem pa bo šel zopet tje, kjer bo upal, da bo kaj nesla.

Tudi s socialnimi demokrati naše ljudstvo ne more iti. Kakor samostojni Mermolja, Urek in Pucelj, tako so si tudi rdeči Kristani pridobili v kratki dobi velika premoženja, nekateri celo milijone. Za ubogo ljudstvo, za Belavca, pa niso preskrbeli ne ficka.

Oblastne skupščine bodo imele pred vsem gospodarsko nalogo. Ustroj teh zborov je sicer slaboten, a

volitve morajo pokazati, da hoće ljudstvo samo vladati. Na tisoče naših glasov naj pomeni smrtno pesem sedanjih vladni večini v Beogradu.

Na delo tedaj vsi! Zaupniki, agitatorji, podučujte naše ljudstvo! Iztrgajte ga iz krempljev pogubonosne samostojne, demokratske, socialdemokratske in Novača nove stranke!

Slovenija na plan! Slovensko ljudstvo, postavi se! Tvoj spas je v dobro izvršenih volitvah. Pomnite: Volitve v oblastno skupščino so predhodnik za volitve v narodno skupščino, ki se bodo vršile jeseni ali v spomlad!

Krivi prerok.

Radič je človek zmešan glave in nedoslednega delovanja. Bil je najnavdušenejši monarhist, ki je svojčas pel slavospeve cesarjem in na vse grlo kričal živijo kraljem. Večino svojih let je porabil za to, da je zvosto služil Habsburžanom, katere je proslavil v navdušenih pesnitvah. Včasih ga pa je tudi srce potegnilo na stran Karadžordževićev in v takih trenutkih je iz polnega grla kričal: Živio kralj Peter! Sedaj psuje Srbe, svojčas pa se je priduševal, da je treba vsakega, ki je proti Srbom in proti združenju Hrvatov s Srbi, obesiti. To je storila njegova užaljena častihlepnost. Ker je ob razsulu prejšnje države in ob nastanku sedanje države ravnotako častihlepnosti Svetozar Pribičević hotel Radiča potisniti ob stran, ni Radič hotel iti v Beograd ter je Beogradu zaklel maščevanje. Iz monarhista je postal republikanec, iz prijatelja Srbov njih sovražnik. Proglasil je med Hrvati načelo hrvatske kmetijske republike. Kaj je republika in kakšna bi naj bila ta republika, to menda Radič sam ne zna. To se vidi iz njegovih pismih, ki jih piše Slovencem v celjski »Naši Vasi«. Radič piše: »Kdor ima svojo zemljo in svojo deco, ta ima tudi svoj dom, svobodni dom. Vsi svobodni domovi enega naroda — to je svobodna domovina. Politični se temu pravi: Kmetijska republika.« Radiču se takoj pozna, da je ponesrečen študent, ki ni izvršil svojih študij, temveč je obtičal sredi med njimi. Radič ne zna misliti, ali pa zavija in izkrivlja dejstva ter hoče tako vplivati na ljudi kakor kak čarovnik, ki pred strmečimi obrazi izvršuje svojo čarovniško umetnost. Pomislimo, kaj pravi Radič! Vsi svobodni domovi enega naroda — to je svobodna domovina, politično se temu reče: kmetijska republika. Sedaj pa pomislite, kmetije: Ali vaši domovi v prejšnji državi niso bili svobodni? In vendar je ta država bila monarhija. Kmetije v Nemčiji so pred vojno bili svobodni, in to bolj svobodni, kakor sedaj po vojni, in vendar je ta država bila monarhija. Francija je republika, tam pa kmetije niso svobodni, marveč so v političnem oziru popolnoma v kleščah pariškega centralizma in od pariških ministrov odvisnih uradnikov, gospodarsko pa pod sužnostjo kapitalizma.

Svojo veliko učenost je Radič tudi pokazal v pismu v »Naši Vasi« dne 1. junija, ko je zapisal besede: »Če si svoj gospodar, si tudi republikanec.« S to svojo izjavo dokazuje Radič, da je velik neznalica zgodovine. Prvorbitelji za republikansko misel niso nikjer bili kmetje, marveč razumniki in pa delavci. Kmet kot posestnik stalnega doma bolj nagiba k stalnosti in h konservativizmu (ohranitvi starega), torej bolj k monarhiji, kjer je večja stalnost doma, kakor pa k republiki, kjer se državni poglavar voli vsako 4. leto in kjer strankarstvo še bujnejše cvete ter rodi še ostudnejše sadove. Kdor pa nima stalnega doma, kdor ni posestnik zemlje, delavec z roko in z razumom, se bolj zavzema za republiko in za njeno vedno se menjajoče lice, ker pričakuje, da mu bo ta spremenljivost bolj koristila, kakor ona stalnost, ki je bolj lastna monarhiji.

Take puhle besede, prepletene z neresničnimi trditvami, pošilja Radič preko Sotle slovenskemu ljudstvu. Radič menda sodi naše ljudstvo po merilu slavonskih pastirjev, ki nikdar niso hodili v šolo ter ne znajo ne brati in ne pisati. Takim ljudem more Radič natveziti karkoli hoče. Naš kmet pa je izobražen, on zna točno razlikovati resnico od laži, dobro od slabega, puhlo in prazno besedo od resničnega gesla in pravega izvršljivega programa. Njegova sodba je v tem oziru pravilna in točna radi tega, ker se je naučil ljudi presojeti ne po besedah, marveč po dejanjih. Radič je škodljivec hrvatskega naroda, ker s svojo hrvatsko kmetско republiko, ki bi naj bila omejena na Hrvatsko in Slavonijo, repuša Hrvate po vseh drugih pokrajinah: po Sremu, Liku, Dalmaciji, Bosni, Hercegovini, Baranji in po Bački, njihovi usodi, to je: srbski premoči! In to vse zavoljo one nesrečne hrvatske seljačke republike. In ta veliki škodljivec hrvatske stvari in usode hrvatskega naroda bi naj med našim narodom nastopal kot prerok boljše bodočnosti! Ostani onstran Sotle, krivi prerok! Tri leta že pridigaš svojo hrvatsko republiko, pred dvema letoma si jo slovesno ustanovil ob donenju svojih votlih, praznih besed in obljub. Pa je še vedno ni, tvoje republike! Ubogi hrvatski kmet mora plačati velike davke, služiti mora pri vojaki, njega batinirajo zandari. Kaj mu pomaga tvoja papirnata seljačka republika? Uresničiti moreš to republiko ne z votlo, bob-

nečo besedo, marveč edino le z orožjem in s krvjo, torej z revolucijo. Ali se to upaš, krivi prerok?!

Kako zaupa Radič republikancu Nova- čanu:

Radič je poslal te dni v Slovenijo svoje »političarje«, da se pri slovenskih strankah — izvzemši republikanske — informirajo o dr. Novačanu. Ti Radičevi političarji izjavljajo, da Radič nima prevelikega zaupanja v politične zmožnosti dr. Novačana, dasi je ta novo-pečeni republikanski vodja preizkusil v kratkem času že mnogo strank. Bil je centralistični demokrat in si je dal plačati od centralistično-demokratske »Politike« več sto dinarjev za sodelništvo. Bil je samostojni kandidat in prijatelj Pučjev. Lani na zimo je postal srbski zemljoradnik in je v prvih številkah »Naše vase« priobčil program srbske zemljoradniške stranke. Z novim letom se je prelevil v slovenskega zemljoradnika, a je še ostal v zvezi z srbsko zemljoradniško stranko, odkoder je dobival podporo. Za 1. aprila pa je svojim pristašem ustanovil republikansko stranko. — V strankah zelo izkušen mož je torej gospod dr. Novačan. In vendar mu Radič ne zaupa! — A ne samo stranke, temveč tudi narodno mišljenje izpreminja. Dr. Hlešič dr. Novačanu s podpisom očita, da se je izjavil, »da ne bo nikdar več v kajkavščini (slovenščini) pisal. Danes se postavlja kot edini rešitelj slovenske narodnosti in slovenskega jezika! — Še dalje gredo njegove izpremenitve! Tekom pol leta je izpremenil celo svoje versko mišljenje. V tretji številki »Naše vase« pred pol letom zahteva, da se proti vesoljni katoliški cerkvi ustanovi — »narodna cerkev« in seveda narodna vera ter narodni Bog! Ko pa je videl, da se ljudstvo le trdno drži katoliške vere, je postal tudi on »katoličan« — po jeziku.

Tudi liberalci, samostojneži in socijalnidemokratje so bili »katoličani«, kadar so med ljudstvom lovili kalinke. Ko so pa bili izvoljeni za poslance in prišli v Beograd, pa so svoje katoličanstvo pustili doma! Dr. Novačan pač hoče biti tudi v verskem oziru podoben Radiću, ki svoje politične shode otvarja s »Hvaljen Jezus!« »Živela republika!« — v svojih spisih pa zastopa svobodno vero brez verskih resnic in brez cerkvene oblasti. V katoliški cerkvi vidi protivnico svobode in napredka! Vera mu služi le kot demagoško sredstvo! Tako tudi dr. Novačanu katoličanstvo! Dr. Novačan bi rad posnema! Radića tudi v politiki. Ko je bil Radić izpuščen iz zapore, je zaklical: »Živijo kralj!«. Malo časa pozneje je isti Radić pri volilni skrinjici zaklical: »Živela republika!« V vseh rečeh bi torej Novačan rad posnema! Radića! In vendar mu Radić ne zaupa in pošilja svoje političarje v Slovenijo izpraševat o dr. Novačanovih zmoglostih. Je pač težko zaupati človeku, ki je tekom pol leta ustanovil v Sloveniji tri stranke! Ni zastonj zapisal v svoji »Naši vasi« pred par tedni, da »ima pravico vleči za nos vsakega — osla.«

Plačila — a nič pravic!

Največje zasluge za ljudsko izobrazbo si je pridobila med Slovenci — Slovenska krščansko-socialna zveza, pri kateri so vključeni vsa naša izobraževalna društva. Kdor pogleda glasilo slovenske mladine »Naš Dom«, ki je izhajal pred vojsko v Mariboru in sedaj na novo oživel v Celju, se mora razveseliti živahnega pokreta za prosveto in vzgojo, ki je bil baš tedaj v najlepšem cvetju med nami.

Sedanja časi so pa prinesli našim društvom toliko ovir in težav, da bo marsikje vsako društveno življenje zamrlo, če se razmere ne spremenijo.

Med sovražne naredbe naše pokrajinske vlade moramo prišteti tudi naredbo z dne 19. 4. 1921, »Uradn list« št. 44—21, kjer se določa, da se smejo vršiti v šolskih prostorih le šolske prireditve in sicer pod nadzorstvom in vodstvom šolskega voditelja. Ako se vrše gospodarska in poučna predavanja, mora šolski voditelj nadzorovati ista ter je odgovoren za to, da niso protidržavna itd.

Znano je, s kolikimi stroški so naše šolske občine postavile zadnja leta obširna šolska poslopja, cele palače, z ogromno velikimi šolskimi sobami. Znano je, da ni nihče drugi prispeval za te zgradbe niti ficka in da občine morajo staviti vsako leto v občinski proračun velike svote za vzdrževanje šol. Nihče, ne pokrajinska vlada, ne okrajni zastop, ne okrajno glavarstvo, najmanj pa še Beograd, ne da za naše šole kakega vinarja. Tudi učiteljstvo je plačano iz žepov davkoplačevalcev, pred vsem kmetov. In glejte, čez šole ni gospodarstvi, ki jih je postavil in ki jih vsako leto popravlja, ampak liberalna deželna vlada!

Ali stoji šola med nami le za liberalno dež. vlado? Ali ni šola postavljena za ljudstvo? In kakor hitro bil otrok stopil iz šole, nima več pravice prestopiti njenega praga kot član naših društev, ker deželna vlada prepoveduje društvene prireditve v šolskih prostorih. Ali se boji visoka vlada, da bo morala kaj dati iz svojega

žepa, če bi društvo pokvarilo šolsko sobo? Do sedaj je še vedno tako bilo, da sem imel čez tisto stvar, ki sem si jo kupil jaz, tudi pravico. Naše ljudstvo si je s krvavimi žulji postavilo šole, pravice pa nima do teh zgradb nobene druge, kakor da se vsako leto debelo plačuje za razna popravila. Šolska vzgoja je dokazano preplitva in za življenje popolnoma nezadostna, kakor vidimo vsaki dan bolj, ako ljudstvu ne podajamo izobrazbe izven šole, smo prav kmalu v balkanskih razmerah. In kakor se vidi, to ravno hoče deželna vlada s svojo prepovedjo. Premnogo je društev po deželi, ki so imela svoje prireditve v šolskih prostorih — to je: v svojih, z lastnimi krvavimi žulji postavljenih zgradbah! Prepovedovati ljudstvu dostop v lastno hišo more le sedanji režim, ki tepta povsod drugod pravice ljudstva, ki kriči in kriči nad izmozganim kmetom: plačuj, plačuj, da boš ves črn, plačuj ti, komandiram pa jaz — o domovina mila, kako srečne čase si doživela! In s takim postopanjem hočejo nadčloveško pametni centralisti v našem ljudstvu vneti ljubezen do nove države! Smešno!

Politični ogled.

Kraljevina SHS. V Beogradu počiva politično življenje, ker se je Beograd pripravil na slovesno poroko našega kralja. Po poroki pa bo politično življenje oživel in skoro gotovo se tudi preobrnilo, ker si bodo skočile v lase dosedanje vladne stranke radikali in demokrati. O našem zunanjem posojilu še sedaj ne vemo nič gotovega. Vlada vedno razglasa o samih pogajanjih glede posojila, a o kakih sklepih še ni nič znanega. — Afero bivšega vojnega ministra generala Zečevića preiskuje posebna komisija po garnizijah, kjer so umrli ali bolehalo naši fantje-rekruti.

Na Madžarskem so se vršile pod silnim vladnim pritiskom volitve, ki so po dosedanjih poročilih čisto zasigurale vladnim strankam večino.

Francoska vlada namerava spremeniti dosedanje nasilno politiko napram Nemčiji. Francozi že uvidevajo, da z vednim rožljanjem s sabljo ni mogoče ugnati Nemcev. Nemška vlada je že predložila zakonski načrt za prisilno državno posojilo.

Po Rusiji so začela nemška veleindustrijska podjetja kot Stinnes in Krupp snovati svoje tvornice. Pri teh nemških podjetjih je soudeležena ruska sovjetska vlada. Kmalu bo ustanovljena direktna železniška zveza med Rusijo in Nemčijo. Japonci so vrgli več divizij svojih čet v Mandžurijo. Čehoslovaška je podpisala trgovsko pogodbo z Rusijo.

Naša zborovanja.

Poslanec Fr. Zebot govori na shodu Slov. ljudske stranke v soboto, dne 10. junija zvečer ob 6. uri v Razvanju pri Mariboru v gostilni g. Pukl, v nedeljo, dne 11. t. m. po rani maši pa v Rušah pri Mariboru.

Opozarjamo še enkrat na katoliški shod v Nazarjih pri Mozirju, ki se bo vršil 11. junija 1922. — na trojično nedeljo — za dekanije: Gornjigrad, Skale in Braslovce. — Zupljani gornjegrajske, šaleške in braslovške dekanije! Ako vam je za versko vzgojo vaših otrok, za poštenost vaše mladine in za pravično ureditev vsega javnega življenja: Manifestirajte ta dan za katoliško misel! — Pridite dne 11. junija vsi, posebno moški na katoliški shod v Nazarje, na katerega vas vabi pripravljalni odbor.

Laporje pri Slov. Bistrici. Na Binkoštni ponedeljek po rani maši je priredil naš poslanec Fr. Zebot pod milim nebom pri cerkvi političen shod. Udeležba je bila nepričakovano velika. Iz domače in sosednih župnij so bili navzoči najboljši možje, fantje in žene. Tudi precejšnje število takih, ki so doslej prisegali na pogubonosno Samostojno in praznih obljub polno socijaldemokratsko stranko, je bilo navzočih. Poslanec Zebot je v poljudnem govoru pojasnil zborovalcem, kako slabo gospodari sedanja vladna večina — demokrati in samostojni — v Beogradu, kako mečejo milijone davčnega denarja za nepotrebne stvari, kako se godi našim fantom-vojakom ter kako so nas Slovence vklovali demokrati in samostojni v srbski centralizem. Govornik je tudi opisal pogubonosno politiko Novačanovo. Njemu gre samo za poslanski mandat. Mož je poskusil srečo že pri vseh strankah. Edini spas za naše ljudstvo je, da se sedaj pred volitvami tesno oklene Slovenske ljudske stranke. — Vsaka občina, vsako selo, vsaka hiša se naj pripravlja na volitve, ki se bodo kmalu vršile. Srečen izid pri volitvah je edina rešitev iz zamotanih in žalostnih razmer. Sedanje pogubonosno vladno moramo vreči, če hočemo, da bo naša lepa domovina srečna, narod pa bo mogel izhajati in bo zadovoljen. In ves narod je pritrdil govorniku. Na volitve! Na volitve! Na vprašanje poljskega župana g. Prešerna glede šolskih počitnic je poslanec pojasnil, da je preložitve šolskih počitnic na poletne mesece krivo demokratsko učiteljstvo, predvsem pa višji šolski svet, v katerem sedijo po veliki večini demokratski učitelji in profesorji. Gospod Gril iz Slov. Bistrice je še govoril o davkih ter povdarjal, da se bo pri prihodnjih volitvah naš narod po ogromni večini zbral okoli zastave naše stranke. Izrekla se je zaupnica našim poslancem in protest proti preložitvi šolskih počitnic, nakar je predsednik shoda župan g. Potisk iz Kočnega zaključil ta res sijajni tabor našega ljudstva.

Sv. Jurij ob Ščavnici. Na binkoštno nedeljo je imela naša mladinska organizacija Orel in Orlica svoj izobraževalni sestanek. Udeležili so se ga organizirani člani, pa tudi drugi prijatelji krščanskih organizacij. Na sestanku je govoril prof. Vesenjak o potrebi in o koristi izobrazbe za posameznika in za celi kmetijski stan. Povdaril je važnost naših mladinskih organizacij in osvetlil razliko med Školom in Orlom. Mladenci in dekleta so sklenili, da se še tesneje sklenejo in delajo še z večjo vnemo. Na binkoštni ponedeljek je sklicala krajevna organizacija KZ političen shod po rani službi božji. Udeležba je bila izredno velika. Zborovanje je vodil predsednik krajevnih organizacij. — Navzoč je bil tudi Ljutomerski okrajni glavar. Profesor Vesenjak je v dvurnem govoru pojasnil notranje politične in

gospodarske razmere, govoril posebej o slabem gospodarstvu in o vojaštvu ter o državnih dolgovih. Ostro je zavrnil tudi kulturno bojne namene v šoli in zapostavljanje katoličanov Slovencev in Hrvatov v verskem in gospodarskem oziru. Zborovalci so se soglasno izrekli za resolucije Zupanske zveze ter izrazili dr. Korošcu in Jugoslovanskemu klubu zaupanje, zahtevali pa tudi, da se ljudskošolske počitnice preložijo na jesen iz zgolj gospodarskih razlogov. Zborovanje je jasno pokazalo, da je Sv. Jurij po veliki večini v taboru krščanske Kmetijske zveze.

Sv. Florjan — Dolič. Krajevna organizacija Kmetijske zveze pri nas marljivo dela. V sejah razpravlja mesec za mesec o najbolj perečih vprašanjih in sporoča zahteve ljudstva tajništvu stranke in poslancem. Da se pouči ljudstvo o političnem položaju in o najvažnejših gospodarskih vprašanjih, se je priredil na binkoštno nedeljo shod, na katere mje poročal poslanec Pušenjak. Shod je sijajno uspel, soglasno se je izreklo zaupanje Jugoslov. klubu. Pod okriljem KZ hočemo i v bodoče delati za ljudstvo.

Št. Janž pri Dravogradu. Kakor vedno, je tudi na binkoštni ponedeljek shod Kmetijske zveze pri nas izvrstno uspel. Poleg domačinov so se shoda udeležili tudi somišljeniki sosednih župnij. Poslanec Pušenjak je v obširnem govoru poročal o delovanju narodne skupščine po sprejetju ustave, o proračunu, o davčni in gospodarski politiki vlade. Po govoru je več zborovalcev izražalo želje ljudstva glede Wranglovcev, vojnih posojil, 20 odstotnih bonov, pouka veronauka v šoli, šolskih počitnic itd. Z navdušenjem se je sprejela resolucija, v kateri se izreka zaupnica Jugoslovanskemu klubu, se protestira proti zvišanju davkov, se zahteva skrajšan rok za vojaško službo, zahteva povrnitev škode, povzročene leta 1919 po nemških tolpah, zahteva izplačilo 20 odstotnih bonov, regulacija Mislinje, pouk veronauka v šolah po duhovnikih, dobava cene živinske soli itd. Zborovanje je zelo spretno vodil vrli župan J. Guzej.

Tedenske novice.

Birmovanje v dekanatih, ki pridejo leta 1922 na vrsto (Dravsko polje, Laško, Ljutomer, Šaleška dolina), se bo vršilo še letos, najbrž mesca avgusta in septembra.

«Naš dom» št. 2 je izšel. Vsebinske je sledeča: M. K.: Katoliški shodi. (Pomen štirih velikih vseslovenskih katol. shodov za naš izobraževalni, politični in gospodarski napredek. Program letošnjih katoliških shodov). Justinj Društveni domovi. A. P.: Vzgoja značaja. Fr. H.: Bil je lep večer. (Črtica). Ivan Dornik: Solmašter Aleš. (Povest). Pod vaško lipo. (Za naše fante). Dekliški vrtec. (Govor o dobri gospodinjici). Društveni glasnik. (Poročila izobraževalnih in mladinskih društev). Na ovoj je poročilo o delovanju in organizaciji Slovenske krščanske socijalne zveze — celjsko okrožje. — Mladina! Ti si s svojo vneto agitacijo pripomogla, da steje «Naš dom» že nad 3000 naročnikov. Hvala ti! Zdaj pa pojdemo zopet na delo, da jih naberemo novih 1000! Več ko bo naročnikov, bolj po ceni bo «Naš dom»! In več lepega in koristnega vam bo mogel nuditi! Naš cilj bodi zdaj: «Našemu domu» zvišati število njegovih naročnikov na 4000! Bog vas živi!

Dekliškim zvezam. Meseca junija izide poslovniki Dekliške zveze, kot 1. zvezek knjižnice «Našega doma». Cena bo zelo majhna. Odbornice Dekliških zvez ga morajo imeti vsel! Naročajte ga pri Upravi «Našega doma» v Celju, hotel Beli vol.

Gg. duhovnike, ki smo jim poslali «Naš dom» v več izvodih, pa ne morejo za vse izvode dobiti naročnikov prosimo, da nam nerazpečane vrnejo, da moremo postreči novim naročnikom, ki se vsak dan oglašajo. Kdor do 1. julija ne vrne, ga smatramo za naročnika ozir. poverjenika toliko izvodov, kolikor smo mu jih poslali. — Uprava «Našega doma», Celje, hotel Beli vol.

«Naš dom» 1. številka je že pošel! Dali smo ga natisniti v 3000 izvodih, a za našo vrlo mladino je bilo to premalo! Čast izobrazbeželni slovenski mladini, ki je s tako vnemo zbrala za «Naš dom» nad 3000 naročnikov! Naj nam oprostijo naši novi naročniki, da jim s prvo številko ne bomo mogli več postreči! Zato jim bomo pa s tem večjim veseljem pošiljali naslednje številke! Le naročajte «Naš dom»! Več ko bo naročnikov, več lepega vam bo mogel «Naš dom» nuditi! — Upravištvu «Našega doma», Celje, hotel Beli vol.

Poroka dveh naših vrlih pristašev. Dopis od Sv. Jurja ob Taboru. Poročila se je gđ. Zofka Lukman z vrlim mladeničem g. Josipom Golavšek. Poročal jih je nevestin brat p. n. g. dr. Fr. Lukman. Ženin in nevesta sta vrlo naša pristaša, vneta in požrtvovalna agitatorja za naše časopisje. Želimo obema obilo božjega blagoslova.

Kako raste Puceljeva pšenica? Posestnik, ki je bil deležen Puceljevega blagoslova — njegove jare pšenice namreč — nam piše: Kak hrup so zagnali samostojneži o jari pšenici, ki jo je Pucelj kupil na Češkem za 16 milijonov. Res, mislil sem, dobili je bomo toliko, da bomo z njo obsejali vse njive v Sloveniji. Mermolja, Urek, Dobnik in Drogenif so na shodih kričali, kako fina je ta pšenica. In glej ga zlomka! Tudi jaz sem kot bivši samostojnež šel po to samostojno seme. Napregel sem močno kobilu in hajd v trg po pšenico. Mislil sem, dobil bom vsaj en škaif tega «zlahtnega» semenja. A dobil sem komaj 2 kilij pšenice. Zavezal sem jo v žepni robec in se takoj odpeljal domov. Pripravljeno njivo sem pustil v miru. Svoji ženi sem rekel: «Ti stara, odstopi mi v vrtu kos grede, da posejam Puceljevo pšenico». Moja Treza mi je odstopila najlepšo gredo. Skrbno sem jo vsejal. Vzklila je, a samo vsako drugo ali tretje zrno. A kakšna je ta pšenica? Vsaka druga bilka je smetljiva. Pri drugih, ki so dobili pšenico, je jara Puceljeva setev ravno taka. Tako smo nasedli. Država in davkoplačevalci smo izgubili 16 milijonov, a pšenica je popolnoma za nič.

Šolske počitnice. Vse občine okraja Slov. Gradec so vložile pri Višjem šolskem svetu protest proti upeljavi šolskih počitnic meseca julija in avgusta. Šolske počitnice naj bodo, kakor do sedaj, mesca septembra in oktobra, da morejo otroci, pomagati pri obiranju sadja, spravljaju poljskih pridelkov, da pasejo živino itd. Zganite se vse kmeti!

ske občine in zahtevajte, da ostane glede počitnic vse pri starem!

Upravičen protest. Iz Cvena pri Ljutomeru nam poročajo: Naš krajni šolski svet je na predlog svojega vrlega in delavnega načelnika Ferdinanda Magdiča odločno protestiral proti naredbi višje šolske oblasti, ki je preložila šolske počitnice na poletni čas. V posebni spomenici na Višji šolski svet je zahteval, da se ohranijo stare šolske počitnice mesca septembra in oktobra, ker rabijo kmetijski starši svojo deco ravno ta mesec za pašo in spravljaje pridelkov. — Opažamo žalostno dejstvo, da se sedanji mogočnjaki pri vladi, med katere spadajo tudi samostojneži, ki se tako radi nazivajo — kmetijska stranka — sploh ne ozirajo na kmetijske potrebe. Za kmeto se le tedaj, kadar rabijo njegove glasove. Zato se tudi prav nič nismo čudili, ko smo zvedeli, da sta samostojna «kmeta», g. Joško Rajh in J. Mursa nista bila pri seji. Kadar taki gospodje rabijo kmetijske glasove, kar «gorijo» za kmetijski blagor, pridejo celo v surcih na volilne shode, kadar pa se je treba dejansko potegniti za kmetijske koristi, pa o takih ljudeh ni duha ne sluha. Mi Cvenarji si bomo dobro premislili, komu bomo dali pri prihodnjih volitvah svoje glasove!

Mariborski demokratski trgovci ne marajo denarja našega katoliškega ljudstva. Ti trgovci so: Ivan Šostarič, trgovec z manufakturno v bivši Kokošinekovi hiši na Alek-sandrovi cesti, nadalje papirnati trgovec Weixl v Jurčičevi ulici, izvoznik Toneje v Mlinski ulici in še cela vrsta drugih. Ti ljudje so se že preobjedli našega denarja. Šostarič in Weixl javno kričita, da nočeta «klerikalnega» denarja. Vsi ti kramarji so v Mariboru zagrizeni liberalci ali demokrati. Radi tega je najbolje, da ugodimo njih želji in da nosimo naš denar samo v tiste trgovine, kjer nas ne bodo psovali. Podpirajmo naše poštene, mirne trgovce. Če bomo demokratske peteline pustili same, se jim bo njihova kri kmalu ohladila. Najboljše sredstvo je, da se take kramarje užene, je — izogibati se jih. Če se bomo držali teh pravil, ne bo dolgo, ko bodo razni Šostariči in Weixli dobili culico pod rame.

Viničarje bi rad vodil za nos neki Konrad Znunderl, sedaj tajnik Narodno socijalne stranke, bivši štajercijanec, pozneje socijalni demokrat in še pred kratkim slavni tajnik Samostojne. Ta človek roma od župnije do župnije in obetava viničarjem nebesa na zemlji. Njegovi govori so sladke obljube, prazna slama ter hujškarija. Pametni viničarji so že sami sprevideli, da iz Znunderlovih otrobov ne bo kruha in povsod zavračajo njegove dolgovesne neslanosti. Vsak otrok ve, da Narodnosocijalna stranka ne pomeni pri nas praa nič. Saj jo že zapuščajo celo železničarji, ker vidijo, da taka strančica nima nobenega pomena. Našim viničarjem toplo priporočamo, da se organizirajo v Viničarski in Strokovni zvezi. Ta zveza je krščanska in prava viničarska organizacija. Razširjena je že po vseh vinorodnih krajih, prav posebno pa v Ljutomerskih gorica. V župnijah, kjer še ni ustanovljena podružnica Viničarske zveze, pišiti na naslov: Strokovna in Viničarska zveza, Maribor, Gregorčičeva ulica 10.

Upravičena pritožba. Reven viničar nam piše: Za časa svetovne vojne sem moral kot vojak prepotovati mnoge dežele in države. Bil sem na Rusko-Poljskem, na Mauzarskem, v Galiciji, Nemčiji in Franciji, toda nikjer še nisem doživel, da bi se bilo kje z menoj postopalo na tak način, kakor sem doživel na mariborskem kolodvoru. Imel sem pri sebi nekaj malo moke in masla, vse to moj pridelek. Mariborski cariniki so mi hoteli vse odvzeti, ali pa zacariniti tako visoko, da bi bila carina mnogo višja, nego vrednost blaga. Svoj rojstni kraj sem moral zapustiti ter iti z družino vred s trehuhom za kruhom. Cele štiri dni so me v Mariboru zadrževali, vsled česar sem imel popolnoma nepotrebne zelo velike stroške. Gospod urednik! Povem vam, da v nobeni drugi državi, ki se hoče prištevati med kulturne, ne postopajo z lastnimi državljani tako brezobzirno, kakor ravno v Jugoslaviji.

Slovesnost blagoslovljenja novih zvonov pri Sv. Martinu pri Vurbergu se je vršila v nedeljo, dne 21. maja t. l. Ta dan je bil dan veselja za celo župnijo. Župna cerkev je dobila dva nova bronasta zvonova, katere je mojsterska villa znana mariborska tvrdka Bühl. Večji zvon tehtal 15, manjši pa 7 meterskih stotov. Okrog zvonov se je zbrala nepregledna množica ljudstva od blizu in daleč. Zvonova je blagoslovil mil. g. stolni župnik in kanonik Moravec iz Maribora, slovesno službo božjo je pa daroval mil. gosp. kanonik dr. Vraber. V spremstvu obeh gospodov kanonikov je prihitel na slovesnost še tudi č. g. prof. dr. Jeraj iz Maribora. Zvonoma sta kumovala Dominik Ramuta in Janez Klemenčič. Ta prelepa majska nedelja ostane v veseljem spominu vseh šmartinskih župljanov.

Zanimivosti od Sv. Jurija na Pesnici. Zadnjega majnika je bila tu pokopana gospa Gabrijela Leber, neizprosa jetika jo je ugrabila žalujočemu možu Ivanu Leber, posestniku na Jodlovniku in bivšemu občinskemu gerentu na Teznu pri Mariboru, kjer sta v svoji hiši par let imela gostilno. Vako je morala biti rajnica tudi tam priljubljena, je pričalo to, da je poleg velikega števila domačinov tudi iz daljnega Tezna prišlo ozir. se pripeljalo toliko njegovih znancev, da tolažijo moža, ter pokojni posodijo zadnji pot. Naj v miru počival! — V soboto, dne 27. maja je med nalivom padala tudi po nekaterih delih župnije gosta toča, a na srečo drobna, ter ni prehude škode napravila. Bog nas varuj hujšega! — Drevje je letos prekrasno cvetelo, a ni povsod srečno odcvetelo, tako, da v posameznih legah ni veliko ostalo na drevju; posebno sliv in plavkic ponekod ne bo. Vinogradi kažejo lepo.

Wranglovce še imamo tudi pri Sv. Juriju na Pesnici, da stražijo Nem. Avstrijo pred nami! Ko je tukajšnji njihov vodja zloglasni «Turek», čisto po nedolžnem v obraz hudo zbil in poškodoval nekega našega kmeta in njegovega sina, je bil edina priča temu dogodku Rus-stražnik. Nato pa je sam kapetan, mesto